

Betreft: Protocol sociale/emotionele ontwikkeling

Waar staat basisschool Megelsheim voor?

De missie van basisschool Megelsheim is “samen het beste uit jezelf halen”.

Wij streven ernaar om het beste uit kinderen te halen, rekening houdend met de individuele mogelijkheden van het kind en met de verschillen die er zijn tussen kinderen. Met “samen” bedoelen we dat we streven naar een balans tussen leerkrachtgebonden en zelfverantwoordelijk/zelfsturend leren. Daarnaast gaan we er vanuit dat de school niet op zich zelf staat. In het totale ontwikkelingsproces van kinderen zijn ze onderdeel van een breed netwerk; O.a. kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, bibliotheek en peuterspeelzaalwerk. Kinderen leren en ontwikkelen zich namelijk niet alleen op school.

Om het bovenstaande te realiseren, heeft de school een aantal kenmerken geformuleerd waaraan de school, het schoolklimaat en het onderwijs aan voldoet.

- een veilig pedagogisch klimaat (goede sfeer, respect, acceptatie, open staan voor elkaar, zorg voor elkaar, vertrouwen en geborgenheid, duidelijke regels en afspraken)
- betrokkenheid en welbevinden als basisvoorwaarden om tot leren te komen
- we sluiten zoveel mogelijk aan bij de ontwikkelingskenmerken van het kind
- we denken in kansen
- we leren van en met elkaar, dit geldt voor leerlingen en leerkrachten
- balans tussen leerkrachtgebonden onderwijs en zelfsturing/zelfverantwoordelijkheid; we stimuleren leerlingen en bieden hen mogelijkheden om eigen keuzes te maken zowel met betrekking tot planning als inhoud van hun werk
- coöperatieve werkvormen worden ingezet als middel om betrokkenheid en betekenisvol onderwijs te realiseren
- balans tussen cognitieve- en sociaal-emotionele ontwikkeling
- we streven naar een balans tussen het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en (positief) gedrag
- we maken actief gebruik van “mogelijkheden tot leren”buiten de school (excursies, deskundigen uitnodigen etc)
- we volgen onze leerlingen op cognitief en sociaal-emotioneel gebied
- we gaan uit van een brede ontwikkeling, naast cognitieve ontwikkeling ook aandacht voor muzikale, creatieve en motorische ontwikkeling
- onze leerlingenzorg functioneert op hoog niveau
- we maken gebruik van ICT binnen de vakken
- we stimuleren het gebruik van bibliotheek binnen onze school
- we werken regelmatig groepsdoorbrekend
- er is aandacht voor gezamenlijke vieringen binnen ons onderwijs
- we betrekken onze ouders actief bij de school en de schoolontwikkeling
- we zijn een transparante school; o.a. laagdrempelig, duidelijke regels, afspraken en procedures, een goed informatiestroom richting personeel, kinderen en ouders
- we streven naar een schone school als basisvoorwaarde om goed onderwijs te ondersteunen.

Een veilige school

1. Een veilig pedagogisch klimaat na met als centrale waarden en normen:
 - respect krijgen, respect hebben en respect tonen naar mensen en materialen
 - acceptatie van elkaars verschillen
 - open staan voor elkaar
 - vertrouwen en geborgenheidDit alles uit zich in de omgang tussen leerlingen onderling, tussen leerlingen en leerkrachten, in de sfeer in de klas, de omgang met eigen of elkaars spullen en de omgang met schoolse materialen.
2. We besteden gestructureerd aandacht aan het schoolklimaat. Enerzijds werken we via een methode aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden en voorkomen van en omgaan met pestgedrag. Daarnaast gaan ze uit van 4 schoolregels
 - 1. *ik ga met andere om zoals ik graag wil dat anderen met mij omgaan*
 - 2. *ik luister naar andere kinderen en volwassenen*
 - 3. *ik ben zuinig op spullen van school, van anderen en van mijzelf*
 - 4. *ik gedraag me binnen en buiten op een veilige manier*
3. Betrokkenheid en welbevinden zijn de basisvoorwaarden om tot leren te kunnen komen.
4. Duidelijkheid m.b.t. regels en afspraken; wat wordt er van mij verwacht en wat mag ik van een ander verwachten? Regels en afspraken worden regelmatig geëvalueerd en, zo nodig, bijgesteld, zowel op groepsniveau als in teamverband. De schoolgids biedt informatie over hoe er met bepaalde zaken wordt omgegaan.
5. gebouw
 - veilig; geen gevaren, obstakels etc
 - uitstraling; onderhoud en inrichting zijn aantrekkelijk en nodigen uit tot leren. Aankleding is afgestemd op thema's/seizoenen
 - functionele inrichting; het gebouw is aangepast aan de onderwijskundige ontwikkelingen: o.a. ICT lokaal, werkplekken voor leerkrachten
 - hygiëne is belangrijk; ze streven naar een schone school

Methodieken

Basischool Megelsheim wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Wij doen dit door vooral preventief te handelen wij gebruiken hiervoor de volgende signaleringsinstrumenten en methodes:

Scol

De Sociale Competentie ObservatieLijst (SCOL) is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie. De SCOL heeft onlangs een positieve beoordeling gekregen van de Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN). Dit betekent dat het meetinstrument SCOL voor Primair Onderwijs valide en betrouwbaar is en voldoet aan alle kwaliteitseisen die de COTAN vooropstelt. De Scol wordt 2x per jaar afgenomen.

Sociogram

In oktober nemen wij een sociogram af van Sometics. Het programma biedt de mogelijkheid om gegevens te genereren over de totale groepscohesie en onderlinge aantrekking en afstoting tussen groepsleden.

Pesttest

De pesttest is een vragenlijst die wordt gebruikt om na te gaan of kinderen gepest worden of zelf pesten. Deze lijst wordt in oktober vanaf groep 5 door kinderen ingevuld en door de leerkracht gescoord.

KiVa

We werken met de methode KiVa. KiVa is een succesvol programma dat in Nederland en in Finland effectief is bij het voorkomen en oplossen van pesten. KiVa biedt scholen een aantrekkelijk en gevarieerd programma om te werken aan positieve groepsvorming. Het preventieve gedeelte bestaat uit onder meer tien thema's met diverse lessen, een computerspel voor leerlingen, training voor leerkrachten en sociaal-emotionele monitoring. Als pesten of andere groepsproblemen zich toch voordoen, is er een curatieve aanpak (groepsgesprekken, steungroepaanpak en/of herstelaanpak) met een duidelijk stappenplan om het op te lossen.

Kinderen en hun sociale talenten

De methode 'Kinderen en hun sociale talenten' bevat lessen voor groep 1 t/m 8 van de basisschool. Voor ieder leerjaar zijn er 20 lessen, waarmee de groep steeds twee weken vooruit kan. De lessen hebben concrete lesdoelen en sluiten aan bij de al aanwezige kennis en vaardigheden van de leerlingen. Deze methode heeft als doelstelling het sociaal vaardiger maken van kinderen.

Vriendenprogramma

Het vrienden programma:

- stimuleert het zelfvertrouwen,
- versterkt de emotionele veerkracht en
- bouwt probleemoplossende vaardigheden op.

Het programma wordt standaard ingezet in groep 5 en wordt aan de gehele groep aangeboden. Het kan voorkomen dat kinderen in hogere groepen hierna individueel met dit programma aan de slag gaan. Vooral kinderen die moeite hebben om positieve gedachten te formuleren of angstig zijn hebben steun aan dit programma.

Kinderen krijgen zowel opdrachten voor de schoolse situatie als ook in de thuisomgeving om zo de totale omgeving van kinderen in dit verhaal mee te nemen.

Coöperatief leren

Coöperatief leren is een onderwijsmethode gebaseerd op samenwerking. Kenmerkend voor coöperatief of *samenwerkend leren* is de noodzaak voor leerlingen om bij het uitvoeren van een leertaak met elkaar samen te werken (gedeelde verantwoordelijkheid).

Het coöperatief leren is niet geheel gericht op de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid en kennis, maar juist ook om de ander verder te helpen met de kwaliteiten die het kind zelf al bezit. Binnen coöperatief leren worden de leerlingen uitgedaagd om zelf initiatief te nemen, elkaar te helpen en problemen samen op te lossen. De leerkracht doet hierbij zelf bewust een stapje terug.

Groepsplan

De sociale ontwikkeling beschrijven wij in het groepsplan en de print van dit plan wordt aan het rapport toegevoegd. Ouders ontvangen dit 3x per jaar.

Pestprotocol

Ondanks de preventieve inzet kan het voorkomen dat kinderen geen sociaal wenselijk gedrag vertonen zoals pesten. Mocht er sprake zijn van pestgedrag dan hanteren wij de steungroepaanpak waarbij zowel de gepeste, de pester, de leerkracht als de groep een duidelijke rol heeft. Verderop staat beschreven wat dit concreet inhoud.

Wanneer praten wij over pesten:

Het verschil tussen pesten en plagen is niet altijd heel duidelijk aan te geven. Een veel voorkomende definitie is:

Met de term pesten wordt het gedrag bedoeld waarin één persoon herhaaldelijk en gedurende langere tijd door een of meerdere anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden. Bij herhaaldelijk verstaan wij wekelijks (vaak meerdere momenten) en onder langere tijd is hier sprake van minimaal 4 weken.

Bij plagen gaat men uit dat personen op gelijkwaardig niveau met elkaar omgaan en communiceren. Bij pesten is gelijkwaardigheid uit balans en is er altijd sprake van een zeker machtsmisbruik.

Stappenplan bij pestgedrag

Signalering

- De leerkracht signaleert pestgedrag in een groep, of er komen signalen van kinderen, ouders, collega's, signaleringsinstrument.

Een lid van het KiVa team spreekt met de gepeste.
En stelt vast of er sprake is van pesten of plagen.

Nee

De leerkracht zoekt samen met de leerlingen naar een oplossing voor het probleem.

Ja

Ja: Als het kan onderneemt de leerkracht actie en bespreekt het met de groep

Ja

Ja: maar de groepsfeer is niet veilig. Het pesten gaat naar het KiVa team

Stap 1

Individueel gesprek met de gepeste door een lid van het KiVa-team

- De leerkracht neemt contact op met de ouders van de gepeste en de pester(s) om deze te informeren over het probleem.

Stap 2

Samenstellen van de steungroep en houden van steungroepbijeenkomst.

Indien sprake is van pesten wordt een steungroepgesprek georganiseerd. Hierin wordt geprobeerd het stoppen van pesten tot een gezamenlijke zorg te maken. Er wordt een steungroep opgericht (hier maakt de pester ook deel van uit.) die gaat proberen de situatie van het gepeste kind te veranderen. De verantwoordelijkheid van het oplossen van pesten wordt aan de kinderen in de steungroep gegeven. De steungroepaanpak is een groepsaanpak. **KiVa regel 9: We lossen pesten als groep op.**

Stap 3

Evaluatiegesprek met de gepeste leerling: is de situatie voldoende verbeterd?

Nee:
opnieuw.

Extra ronde steungroep gesprekken.

Ja: **Vieren!**

Stap 4

Evaluatiegesprekken met de steungroep: is de situatie voldoende verbeterd?

KiVa-team, leerkracht en ouders blijven de situatie monitoren.